

Аиана
Әмирханова

Чулпы Жыры

Балалар өчен җырлар

Казан
Татарстан китап нәшрияты
2004

УДК 78
ББК 85.319
Ә 53

Әмирханова Лиана

Ә 53 Чулпы жыры: Балалар өчен жырлар.— Казан: Татар. кит. нәшр., 2004.— 64 б.

Әлеге жыентыкка Лиана Әмирханова сүзләренә композиторларыбыз иҗат иткән, республика күләмендә уздырылган балалар жыры конкурсларында диплом алган жырлар тупланды.

ISBN 5-298-01403-8

© Татарстан китап нәшрияты, 2004

МОҢЛЫ БАЛА КҮҢЕЛЕ...

Болай кистереп әйтүем белән мин, бәлки, бик үк хаклы да түгелмендер. Чөнки ул, балалык чорыннан үтеп, шигърияттә үзенең житди сүзен әйтергә байтактан өлгерде. Атаклы язучыларыбыз әсәрләре белән дә, татар халык ижаты белән дә әле мәктәпкә кергәнче үк таныш булган Лиана беренче шигырьләрен 6 – 7 яшьләрендә үк яза. 10 яшендә аның ижат жимешләре «Сабантуй» газетасында, «Салават күпере» журналында, төрле күмәк жыентыкларда күренә башлай. Ә 15 яшендә шигырь сөючеләрне ул «Әниемә сыенам» исемле беренче китабы белән сөендерә. Татарстан Язучылар берлегенә кабул ителгәндә дә аңа нибары 19 гына тулган иде.

Бер караганда, гажәп бит?! Хәер, гажәпләнергә дә кирәкмидер. Ни дисәң дә, атаклы Әмирхановлар нәселенән бит ул. Геннар мәртәбәле зыялылардан килә. Ижатка омтылыш та шунның нәтижәсендә тугандыр. Тырышып укуы да, табигый кызыксынучанлыгы да, әнисе Дания Гайнетдинованың язучы булуы да тәәсир иткәндер.

Матурлыкка, камиллеккә омтылуы аны бер үк вакытта нәфис гимнастикага да алып килгән иде. Нәтижәләре дә күпләр өчен сөенечле булды. Ул, Пенза, Пермь, Тверь, Арзамас, Тула, Нарва һәм башка шәһәрләрдә үткәрелгән гаять жаваплы ярышларда катнашып, Россия күләмендә призлы урыннар яулады, 1995 елда исә «Россиянең спорт мастеры» дигән мактаулы исемгә лаек булды.

Әдәби ижат та, нәфис гимнастика да гүзәллеккә сокланудан килеп туган ихтыяж. Киләчәктә аларның кайсына өстенлек бирер ул? Миңа калса, Лиана соңгы вакытта шигърияткә ныграк тартыла сыман.

Менә ун еллап инде яшь шагыйрә республика күләмендә уздырылып килгән төрле балалар жырлары конкурсларында актив катнашып, аларда һәрвакыт диярлек беренчелекне яулай.

Менә хәзер, мәктәп балалары репертуарына кергән жырларын туплап, Лиана «Чулпы жыры» дигән яңа китабын тәкъдим итмәкче. Аларның күбесе безгә радио һәм телевидение тапшыруларыннан, яшь һәвәскәрләр

концертларыннан таныш та инде. Композиторларыбыз И.Якупов, М.Имашев, М.Кәшипов, Т.Вәлиев һәм башкалар яшъ шагыйрәнең үзләре үк көй, моң сорап торган шигърьләренә игътибар иткәннәр — сүзләренә тиң, күңелгә ятышлы музыка язганнар.

Жыр — шигъриятнең үзенчәлекле жанры. Ул әллә нинди баш катыргыч образлылыкка дөгъва итми. Анда бөтенесе ачык, аңлаешлы, бер ишетүдә отып алырлык булырга тиеш. Гадилектә — осталык.

Тасмамдагы чулпылардан
Челтер-челтер көй тама.
Чулпыларым көй-моңына
Рухи дөнъям сафлана,—

ди ул И.Сафин тарафыннан көйгә салынган «Чулпы жыры»нда.

«Юкә алкалары», «Болыт», «Тал песие», «Кояшым», «Уйныйм жыл белән», «Бабам истәлеге», «Үсәсем килә», «Кызлар таган атына», «Соңгы кыңгырау», «Чигүле читекләрем» һ.б. жырларында (ә алар утыздан артык) яшъ шагыйрә халкыбызның матур гадәт-йолаларын да, балаларның гел шатлыктан гына тормаган бүгенге тормышын да, дөнъя һәм туган ил хәлләрен дә үзе генә тапкан отышлы бизәкләр белән сурәтли.

Ижади эзләнүләренең башы өметле, бүгенгесе ышанычлы аның. Барыр юлың уң, киләчәгең кояшлы булсын, сеңелкәш!

ӘХМӘТ РӘШИТ,

Татарстанның атказанган сәнгать эшлеклесе,
Татарстан Язучылар берлегенең
Г.Исхакый исемдәге бүләге лауреаты

Кар суы

Илдус Якупов көө

Allegretto

tr

Чел тер - чел тер, ел тыр - ел тыр

8va

p

pp

mf

кар су ла ры юл я ра. — Әй дә, — ди ми на кар су ы, —

tr

ки тәм, уй на мый кал ма.

Челтер-челтер, елтыр-елтыр
Кар сулары юл яра.
— Әйдә,— ди миңа кар суы,—
Китәм, уйнамый калма.

Шырпы кабыннан тиз генә
Мин көймә ясап алдым.

Жилкәннәр куеп көймәне
Ерганак суга салдым.

Көймәне челтер кар суы
Үз артыннан ияртте.
Үзе белән уйнаганга,
Миңа рәхмәтен әйтте.

Юкә алкалары

Илдус Якупов көе

Andante

The first system of the musical score is in 4/4 time and marked 'Andante'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff begins with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The bass staff starts with a half note G3, followed by quarter notes A3, B3, and C4. Dynamics include 'mf' (mezzo-forte) and 'mp' (mezzo-piano). The system concludes with a fermata over the final notes.

The second system continues the piece. The treble staff has a whole rest followed by a melodic line starting with a half note G4, then quarter notes A4, B4, and C5. The bass staff features a piano introduction with a 9th fingering exercise (marked 'p') and a melodic line starting with a half note G3. Dynamics include 'mf' and 'mp'. The lyrics 'Ю кө ләр нең шау чөч кө дә ча' are written below the treble staff.

The third system continues the piece. The treble staff has a whole rest followed by a melodic line starting with a half note G4, then quarter notes A4, B4, and C5. The bass staff features a piano introduction with a 3rd fingering exercise (marked 'p') and a melodic line starting with a half note G3. Dynamics include 'mf' and 'mp'. The lyrics 'гы, же мел дә шә ал тын ал ка ла ры.' are written below the treble staff.

Хуш и се нә тө реп дөнь я га мен, и ре не мә та ма ю кә ба

лы. // ал ка ла ры.

Юкәләрнең шау чәккәдә чагы,
 Жәмелдәшә алтын алкалары.
 Хуш исенә төреп дөнья гамен,
 Иренемә тама юкә балы.

Юкәләрнең бүген үсмер кыздай
 Иң бәхетле, шау чәккәдә чагы.
 Табигатьнең шушы мизгеленә
 Тиңләшерлек җирдә ни бар тагын?

Юкәләрнең шау чәккәдә чагы,
 Иртәләрнең бер гөнаһсыз чагы.
 Иренемдә татлы юкә балы,
 Күз алдымда алтын алкалары.

Болыт

Илдус Якупов көө

Andante assai

mf

4/4

Introduction for piano, marked *mf*. The music is in 4/4 time and consists of a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The right hand features a series of eighth notes with a long slur over the first two measures, followed by a descending eighth-note scale. The left hand provides a simple harmonic accompaniment with chords and single notes.

Кыз:

f

—Бо лыт, бо лыт, ми не дө и ярт син ү зең бе лән.

8va

Vocal line for the girl, marked *f*. The lyrics are: "—Бо лыт, бо лыт, ми не дө и ярт син ү зең бе лән." The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The right hand has a long slur over the first two measures, followed by a descending eighth-note scale. The left hand provides a simple harmonic accompaniment with chords and single notes.

Си на юл даш бу лыйм ди еп, күп төн ар тың нан ки ләм.

Vocal line for the girl. The lyrics are: "Си на юл даш бу лыйм ди еп, күп төн ар тың нан ки ләм." The piano accompaniment features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The right hand has a long slur over the first two measures, followed by a descending eighth-note scale. The left hand provides a simple harmonic accompaniment with chords and single notes.

Болыт: **Presto**

—Зәң гәр тас ма лы дус тым, мин ал сам ка на ты ма, син бул ма гач, чәч кө ләр бит

7

Piano introduction for the section marked **Presto**. The music is in 4/4 time and consists of a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The right hand features a series of eighth notes with a long slur over the first two measures, followed by a descending eighth-note scale. The left hand provides a simple harmonic accompaniment with chords and single notes.

бер та я ныч сыз ка ла.

Allegro

Кыз:

—И ярт ин де, бо лы тым, бер там чың бу лыр и дем. Су са ган гөл -чөч кө лөр нен

бит лә рен ю ар и дем.

--Ба ла чак хы ял ла рың ны а ла мын ү зем бе лән. Бү ләк и теп си не жир дә

Andante

Кыз:

mf

кал ды рам гөл ләр бе лән. —Бо лыт, та гын ки леп кит,

без гә ләй сән нә рең сип.

К ы з :

— Болыт, болыт, мине дә
Иярт син үзең белән.
Сиңа юлдаш булыым диеп,
Күптән артыңнан киләм.

Б о л ы т :

— Зәңгәр тасмалы дустым,
Мин алсам канатыма,
Син булмагач, чәчкәләр бит
Бер таянычсыз кала.

К ы з :

— Иярт инде, болытым,
Бер тамчың булыр идем.
Сусаган гөл-чәчкәләрнең
Битләрен юар идем.

Б о л ы т :

— Балачак хыялларыңны
Аламын үзем белән.
Бүлөк итеп сине жирдә
Калдырам гөлләр белән.

К ы з :

— Болыт, тагын килеп кит,
Безгә ләйсәннәрең сип.

Тал песие

Илдус Якупов көө

Allegretto

Яз дан хә бәр кил гән бү гән, тал пе си е

f

mf

The first system of the musical score is in 2/4 time and A major. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line begins with a rest, followed by the lyrics 'Яз дан хә бәр кил гән бү гән, тал пе си е'. The piano accompaniment consists of a right-hand melody and a left-hand bass line. Dynamics include *f* for the vocal line and *mf* for the piano accompaniment.

у ян ган. Бу хә бәр не жил ма ла е а лып кил гән ур ман нан.

sp

The second system continues the vocal line with the lyrics 'у ян ган. Бу хә бәр не жил ма ла е а лып кил гән ур ман нан.' The piano accompaniment continues with a similar rhythmic pattern. The dynamic marking *sp* (soprano piano) is used for the vocal line.

Тал пе си е, тал пе си е — яз ки лү нең бил ге се.

mf

mp

The third system features the lyrics 'Тал пе си е, тал пе си е — яз ки лү нең бил ге се.' The piano accompaniment includes a *tr* (trill) marking in the right hand.

Күл өс тен дә ко яш кай ның ялт - йолт и тө көз ге се.

The fourth system concludes the piece with the lyrics 'Күл өс тен дә ко яш кай ның ялт - йолт и тө көз ге се.' The piano accompaniment continues with a consistent rhythmic accompaniment.

mf

Яшь келт - са ры

mf *mp*

тал пе си ен бү ләк и тө яз кы зы.

О зак ла мый а ваз са лыр ер га нак та кар су ы.

Allegretto

f

Тал пе си е, тал пе си е — яз ки лү нең бил ге се.

mf

Presto**Allegretto**

sp

Күл өс тен дә ко яш кай ның ялт - йолт и

sp

тә көз ге се.

8va

Яздан хәбәр килгән бүген,
Тал песие уянган.
Бу хәбәрне җил малае
Алып килгән урманнан.

К у ш ы м т а :

Тал песие, тал песие —
Яз килүнең билгесе.
Күл өстендә
                        коюшкайның
Ялт-йолт итә көзгесе.

Яшькелт-сары тал песиен
Бүләк итә яз кызы.
Озакламый аваз салыр
Ерганакта кар суы.

К у ш ы м т а .

Тал песие уялды да
Таң нурында коенды.
Назга сусаган баладай
Яз кызына сыенды.

К у ш ы м т а .

Чулпы жыры

Ислам Сафин көө

♩=67

p

3

Тас мам дагы чулпылар

3

дан челтер челтер көй тама. Чулпыларым көй -

мо ның да ру хи дөнь ям саф ла на.

Чул пы ла рым көй - мо ның да

Coda

ру хи дөнь ям саф ла на. Чул пы ла рым көй - мо ның

да ру хи дөнь ям саф ла на.

rit.

Тасмамдагы чулпылардан
Челтер-челтер көй тама.
Чулпыларым көй-моңында
Рухи дөнъям сафлана.

Челтер-челтер мәңге шулай
Чыңлагыз, чулпыларым.

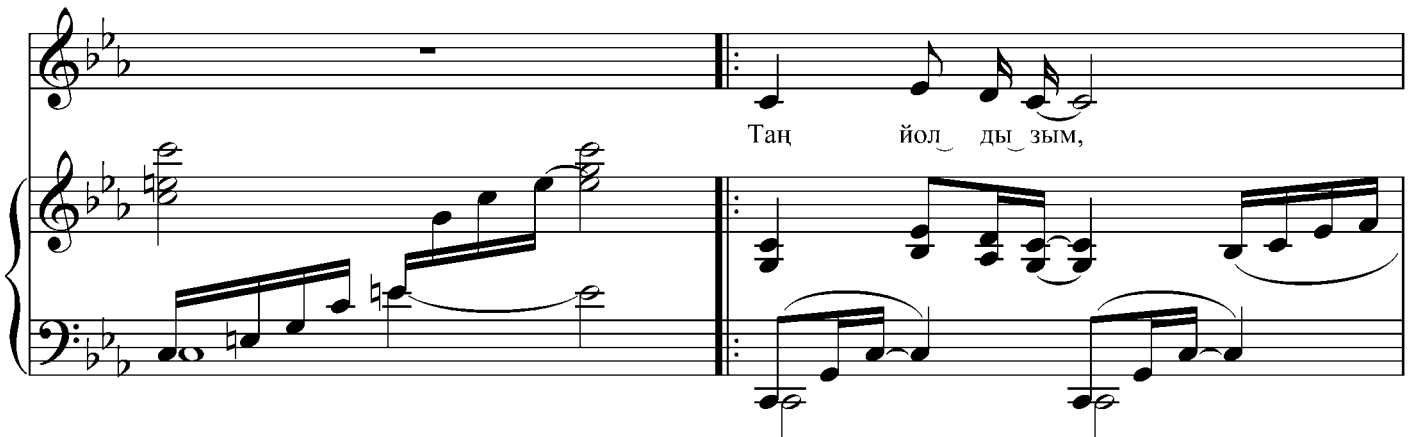
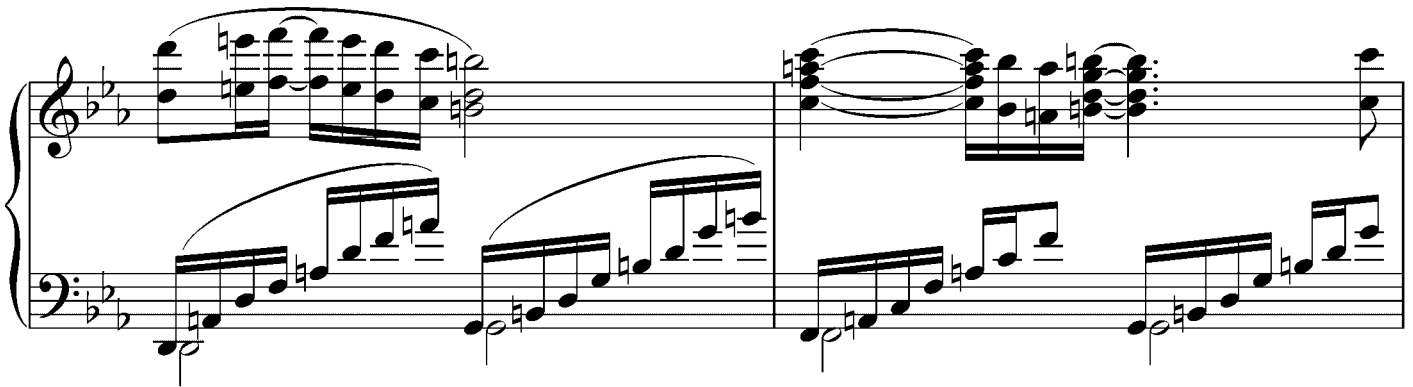
Чулпыларда туган көйгә
Шытып чыга җырларым.

Тасмамдагы чулпыларым
Көйли гасыр моңнарын.
Чулпыларым чыңнарына
Җырлар үреп җырлармын.

Таң йолдызы

Ислам Сафин көе

Andante assai

ка лык тың да ну рың сип тең

дөнь я га. Йол дыз ка ем, бә хет ю ра

1. из ге юл да ми на да. 2. //га зиз ту ган и лем

дә. Таң йол ды зым, ну ры на күм

The first system consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with a whole note 'дә.' followed by a melodic phrase for 'Таң йол ды зым, ну ры на күм'. The piano accompaniment features a flowing eighth-note pattern in the right hand and a more rhythmic bass line in the left hand.

ү тө се юл ла рым ны. Си на тиң лә

The second system continues the vocal line with 'ү тө се юл ла рым ны.' and 'Си на тиң лә'. The piano accompaniment includes a section with a 2/4 time signature change, indicated by a double bar line and the new time signature.

шә сем ки леп су за мын кул ла рым ны,

The third system features the vocal line with 'шә сем ки леп су за мын кул ла рым ны,'. The piano accompaniment continues with a consistent eighth-note accompaniment.

су за мын кул ла рым ны,

The fourth system concludes the vocal line with 'су за мын кул ла рым ны,'. The piano accompaniment features a long, sweeping melodic line in the bass register.

су за мын кул ла рым ны.

Таң йолдызым, калыктың да
 Нурың сиптең дөнъяга.
 Йолдызкаем, бәхет юра
 Изге юлда миңа да.

К у ш ы м т а :

Таң йолдызым,
 нурыңа күм
 Үтәсе юлларымны.
 Сиңа тиңләшәсем килеп
 Сузамын кулларымны.

Таң йолдызым, үзең белән
 Иярт әле мине дә.
 Бергә яныйк, бергә балкыйк
 Газиз туган илемдә.

К у ш ы м т а .

Йолдызыма җитәр булып
 Биеклеңкә үрелдем.
 Рәхмәт сиңа, таң йолдызым,
 Нурларыңа күмелдем.

К у ш ы м т а .

Чигүле читекләрәм

Ислам Сафин көе

♩=135

А я гым да чик кән чи тек, би зә ге кө леп то ра.

Нә кыш - жеп ләр дән кү нел гә жы лы нур бөр кеп то ра.

Нә кыш - жеп ләр дән кү нел гә жы лы нур бөр кеп то ра.

Чи тек лә рем чи гү ле, чи гү ле, чи гү ле.

Чи гү ле чи тек ләр бе лән би ю лә ре кү цел ле.

Чи гү ле чи тек ләр бе лән би ю лә ре кү нел ле.

Аягымда чиккән читек,
 Бизәге көлеп тора.
 Нәкыш-жепләрдән күңелгә
 Жылы нур бөркеп тора.

К у ш ы м т а :
 Читекләрем чигүле,
 чигүле.
 Чигүле читекләр белән
 Биюләре күңелле.

Салават күпере төсе
 Жемелди итекләрдә.
 Останың кул жылыларын
 Тоямын читекләрдә.

К у ш ы м т а .

Биегән саен биетә
 Каюлы итекләрем.
 Үземә килешеп тора
 Чигүле итекләрем.

К у ш ы м т а .

Изге сүз

Ислам Сафин көе

$\text{♩} = 65$

p

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both are in 4/4 time. The key signature has one flat (B-flat). The tempo is marked as quarter note = 65. The music features a continuous eighth-note accompaniment in the bass and a melody in the treble, with some notes beamed together. A dynamic marking of *p* (piano) is present.

The second system continues the musical score with two staves in 4/4 time. The melody in the treble staff continues with eighth-note patterns, and the bass staff provides a steady accompaniment.

The third system includes a vocal line in the upper staff. The lyrics "Ә гү" are written under the notes. The piano accompaniment continues in the lower staves.

The fourth system features a vocal line with the lyrics "зең не әйт тең ме, ба лам, дип со". The piano accompaniment includes a change in time signature from 4/4 to 6/4 in the middle of the system, and then back to 4/4 at the end.

рый сың син, ө ни ем, һәр да им. Са бый

лы гым бе лән о ны тыл сам, ки чер сә нә ми не, Хо да

ем. Хо да ем, ки чер ми не, Хо да ем. Ир тән

//ки чер ми не, ки чер ми не, Хо да ем.

Әгузеңне әйттеңме, балам, дип
 Сорыйсың син, әнием, һәрдаим.
 Сабыйлығым белән онытылсам,
 Кичерсәнә мине, Ходаем.
 Ходаем, кичер мине, Ходаем.

Иртән-иртүк күзем ачтым исә,
 Искә алам сине, бер Аллам!
 Доғам кылып, жаным савыктырам,
 Синең барлығыңа табынам.
 Табынам синең барлығыңа.

Син өйрәткән доғаларны, әни,
 Кабатлаймын көн саен, һәрдаим.
 Сабыйлығым белән онытылсам,
 Кичер мине, берүк, Ходаем!

Ходаем, кичер мине, Ходаем.
 Кичер мине, кичер мине, Ходаем!

Соңгы кыңгырау

Ислам Сафин көө

♩=54

mf

p

Чөч кә то тып ө ле бү ген ге нө

p

кил гән ке бек си на, мөк тө бем. Ин де ме нө сез гә, у кы ту чы ла рым:

"Сау бу лы гыз!"—ди еп әй тө мен. "Сау бу лы гыз!"—ди еп әй тө

1.

2.

мен. // гә.

mf

Мо най ма гыз ө ле, у кы ту чы лар,

са гы ны шып сез гә, сез гә ки лер без. У рау юл лар у зып бул са да,

сез нең хә ле гез не бе лер без. Мо най ма гыз, у кы ту чы лар,

са гы ны шып сез гә ки лер без.

У рау юл лар у зып бул са

1.

да,

сез нең хә ле гез не бе лер без,

2.

сез нең хә ле гез не бе лер без.

rit.

pp

Чәчкә тотып әле бүген генә
 Килгән кебек сиңа, мәктәбем.
 Инде менә сезгә, укытучыларым:
 «Сау булыгыз!» — диеп әйтәмен.

К у ш ы м т а :

Моңаймагыз әле,
 укытучылар,
 Сагынышып сезгә килербез.
 Урау юллар узып булса да,
 Сезнең хәлегезне белербез.

Соңгы тапкыр чыңлый
 бу кыңгырау,
 Соңгы тапкыр дәшә дәрәскә.
 Укытучым, сиңең алда бүген
 Сынау тотам соңгы дәрестә.

К у ш ы м т а .

Ел да шулай очар кошлар кебек
 Озатып кала мәктәп — изге йорт.
 Сабый чакны эзләп бер килербез,
 Онытма син, мәктәп, безне көт.

К у ш ы м т а .

Татар китабы

Илфат Дәүләтшин көе

Moderato

§

mf

The first system of the musical score is in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a vocal line and a piano accompaniment. The piano part begins with a forte (*f*) dynamic and includes a section marked with a double bar line and a repeat sign. The vocal line starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a triplet of notes. The lyrics for this system are "Ми н с м ө".

Ми н с м ө

The second system of the musical score continues the vocal line and piano accompaniment. The piano part includes a section marked with a double bar line and a repeat sign, and a mezzo-piano (*mp*) dynamic marking. The vocal line continues with the lyrics "чен ки тап из ге нәр сә, кү зем ач ты са бый ча гым".

чен ки тап из ге нәр сә,

кү зем ач ты са бый ча гым

cresc.

да. Ки нәш чем дә бул ды, мен со рау га жа вап та

f

бал ма ган ча гым да. Хал кым ә к(и)ят лә ре бе лән тәү

ге тап кыр та ныш тыр дың, та тар ки та бы. Хә реф ләр

дән сүз ләр тө зү ем дә ин бе рен че син нән баш лан

1. ды. Хал кым ә // ды. // ды. Рәх мөт си на, та

тар ки та бы!

Минем өчен китап изге нәрсә,
 Күзем ачты сабый чагымда.
 Киңәшчем дә булды, мең сорауга
 Жавап табалмаган чагымда.

К у ш ы м т а :

Халкым әкиятләре белән
 тәүге тапкыр
 Таныштырдың, татар китабы.
 Хәрефләрдән сүzlәр төзүем дә
 Иң беренче синнән башланды.
 Рәхмәт сиңа, татар китабы!

Кулларыма алып китабымны,
 Серләшәмен ялгыз калган чакта.
 Халкымны бит
 китап саклап калган,
 Хәтта телен, денен жуйган чакта.

К у ш ы м т а .

Адаштырмый әйдәп барасың син,
 Нәрсә бар соң сиңа тиң тагын?
 Башым иеп сиңа табынамын,
 Рәхмәт сиңа, татар китабы!

К у ш ы м т а .

Балачакта калам

Наил Гарипов кәе

Andante con moto

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 6/8. The music begins with a piano introduction marked *mf* and *legato*. The upper staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the lower staff provides a harmonic accompaniment with eighth notes. The system concludes with a *morendo* marking.

The second system continues the piano introduction. It features a melodic line in the upper staff with slurs and a piano accompaniment in the lower staff. The dynamics are marked *mf* and *legato*. The system ends with a *dim.* (diminuendo) marking.

The third system introduces the vocal melody. The upper staff is marked *mp* and *cantabile*. The lyrics are: Ба ла чак та ка лам, я шел бо лы н нар. The piano accompaniment in the lower staff is marked *p*.

The fourth system continues the vocal melody. The lyrics are: да. Яшь тәш бу лык ә ле уй нак ко лы н нар. The piano accompaniment continues in the lower staff.

cresc.

га. Ак бо лыт лар, әй, сез —

cresc. *mf*

ми нем хы ял ла рым, йөг(е) рек дул кын на

рым... Сез нең бе лән ка лам,

ff

ба ла чак та ка лам. Ак бо лыт лар, әй,

cresc. *f*

сез — ми нем хы ял ла рым,

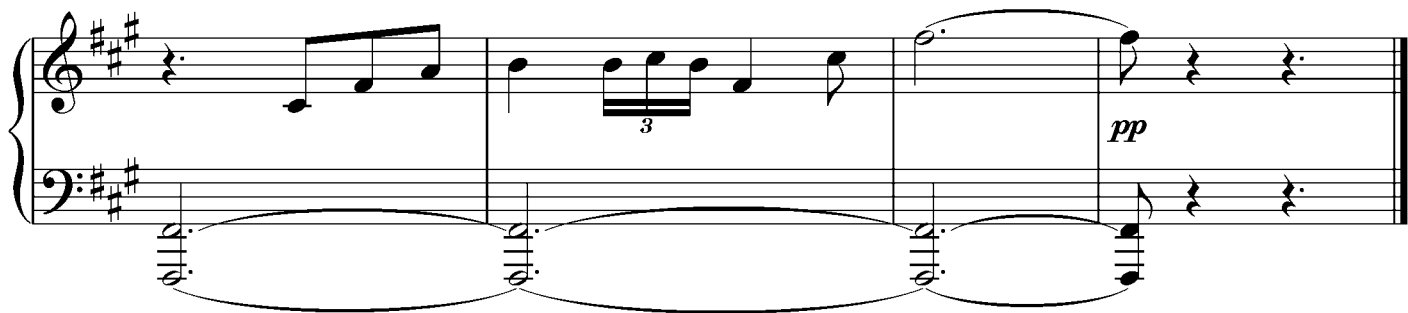
йөг(е) рек дул кын на рым... Сез нең бе лән ка

лам, ба ла чакта ка лам.

rit. *a tempo*

dim.

poco a poco morendo e rit.

Балачакта калам,
Яшел болыннарда.
Яшьтәш булуйк әле
Уйнак колыннарга.

Балачакта калам,
Ак болытлар белән.
Уйнап арыгач, мин
Яңгыр булып тамам.

К у ш ы м т а :
Ак болытлар, әй, сез —
Минем хыялларым,
Йөгереk дулкыннарым...
Сезнең белән калам,
Балачакта калам.

К у ш ы м т а :
Ак болытлар, әй, сез —
Минем хыялларым,
Йөгереk дулкыннарым...
Сезнең белән калам,
Балачакта калам.

Күңелне ачык әле

Тәлгат Вәлиев көе

Allegretto

Вm Em F#7 Bm Bm

Та би гать нең, нур га тө реп, наз бү ләк ит кән мө ле. Моң га су са

ды кү не лем, бер жыр лап а лыйк ә ле. Кү нел а чыйк бер гә - бер гә,

Em G F#7 Bm A7 D Em

без нең шун дый ча гы быз. Жы ры быз сез гә о ша са, бер гә ләп кул

F#7 Bm Bm A7 D Em A7 F#7 G

ча бы гыз. Әй дә, кил ә ле, бер гә жыр ла шыйк ә ле, әй дә,

A7 D Em F#7 Bm Em F#7 Bm

кил ә ле, кү нел не а чыйк ә ле. Кү нел не а чыйк ә ле.

Табигатьнең, нурга төреп,
 Наз бүләк иткән мәле.
 Моңга сусады күңелем,
 Бер жырлап алыңк әле.
 Күңел ачыңк бергә-бергә,
 Безнең шундый чагыбыз.
 Жырыбыз сезгә ошаса,
 Бергәләп кул чагыгыз.

К у ш ы м т а :
 Әйдә, кил әле,
 бергә жырлашыңк әле,
 Әйдә, кил әле,
 күңелне ачыңк әле.

Жырлыңк-жырлыңк биик әле,
 Биик әле арганчы.
 Күңел ачып калыңк әле,
 Гармунчыбыз талганчы.
 Син дә уйна, син дә кушыл,
 Шатлыкларны бүлешик.
 Чөчкәсе булып илемнең,
 Бергә дус булып яшиңк.

К у ш ы м т а :
 Әйдә, кил әле,
 бергә жырлашыңк әле,
 Әйдә, кил әле,
 күңелне ачыңк әле.

Бадам истәлеге

Тәлгат Вәлиев көе

Бөек Жинүнөң
50 еллыгына багышлана

Бу медальләр сөйли миңа
Бадам үткән сугыш юлын.
Медальләрнең чыңнарыннан
Калтыранып куя кулым*.

Tempo di marcia

The piano introduction is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a melody in the right hand with triplet markings and a bass line in the left hand with chords labeled 'М' (Major) and '7' (Dominant Seventh). The chords are: M7, B (B major), #7, M.

The first two lines of the song. The vocal line is in the treble clef, and the piano accompaniment is in the bass clef. The lyrics are: Шақ тый ел лар үт те ин де ба ба ем ның. The piano accompaniment includes chords labeled 'М' and '7'.

The last two lines of the song. The vocal line is in the treble clef, and the piano accompaniment is in the bass clef. The lyrics are: ва фа ты на. Юқ сын ган да мин еш кы на. The piano accompaniment includes chords labeled '7' and 'М'.

* Бу куплетны жырчы, кулына медальләр тоткан килеш, шигырь итеп укый.

ме даль лә рен а лам ку лы ма.

Ба бам ның ис

тә лек лә рен

ме даль лә р сөй ли ә нә.

Ба бам үт кән юл лар буй лап

сә я хәт кы лам я

нә.

Ба бам үт кән юл лар буй лап

сә я хәт кы лам я нә.

Шактый еллар үтте инде
 Бабаемның вафатына.
 Юксынганда мин еш кына
 Медальләрен алам кулыма.

К у ш ы м т а :

Бабамның истәлекләрен
 Медальләр сөйли әнә.
 Бабам үткән юллар буйлап
 Сәяхәт кылам янә.

Жансыз тимер медальләрдән
 Дары исе аңкып тора.
 Әйтерсең лә минем алда
 Бабам үзе басып тора.

К у ш ы м т а :

Бабамның истәлекләрен
 Медальләр сөйли әнә.
 Бабам үткән юллар буйлап
 Сәяхәт кылам янә.

Чәсем килә минем

Мәсгут Имашев көе

Allegretto ♩=120

Бе рәү, и көү, ө чәү, дүр тәү —

бик о зак шул кө тө се. Ми нем дә бит сез нең ке бек ки лә тиз рәк ү сә се.

Эх, тиз рәк үс сәм че, дәү кыз бу лып жит сәм че.

Тәмамла өчен

Ни чек тиз рәк ү сә се, дәү кыз бу лып жи тә се? Ни чек тиз рәк ү сә се,

дәү кыз бу лып жи тә се?

Берәү, икәү, өчәү, дүртәү —
 Бик озак шул көтәсе.
 Минем дә бит сезнең кебек
 Килә тизрәк үсәсе.

К у ш ы м т а :

Эх, тизрәк үссәмче,
 Дәү кыз булып
 житсәмче.

Ничек тизрәк үсәсе,
 Дәү кыз булып житәсе?

Табак-савыт юар идем,
 Урындыкка басмыйча.
 Кибеткә дә йөрер идем,
 Юл аша курыкмыйча.

К у ш ы м т а .

Уенчык, курчакларымны
 Калдырып торыр идем.
 Китап-дәфтәрләрне алып,
 Мәктәпкә барыр идем.

К у ш ы м т а .

Берәү, икәү, өчәү, дүртәү —
 Бик озак шул көтәсе.
 Берәр серен әйтегезче,
 Килә тизрәк үсәсе.
 К у ш ы м т а .

Кояшым

Марс Кәшипов көе

♩ Andantino

Piano introduction in 2/4 time, marked Andantino. The music features a melody in the right hand with a trill and a grace note (8va) in the second measure, and a bass line in the left hand. The key signature has one sharp (F#).

Vocal line 1: Ко яш, ко яш, ко я шым, биг рәк ир тө то ра сын, ал тын су нур

Piano accompaniment for the first vocal line, featuring a rhythmic pattern in the right hand and a bass line in the left hand.

Vocal line 2: ла рың бе лән ир кә ләп у я та сын. Ко яш, ко яш, ко яш ка ем,

Piano accompaniment for the second vocal line, continuing the rhythmic and harmonic accompaniment.

нур ла рын да тир бө лим. Әй дә ле, кер ку е ны ма, си не дә бер

1. 2. 3.
ир кә лим. //ир кә лим. А...

rit. a tempo

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in a treble clef, starting with a half note and moving to quarter notes. The middle and bottom staves are piano accompaniment in a grand staff (treble and bass clefs). The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The tempo marking 'rit.' is positioned above the first measure, and 'a tempo' is positioned above the second measure. The piano part features a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in a treble clef, continuing the melody with quarter and eighth notes. The middle and bottom staves are piano accompaniment in a grand staff. The piano part continues with a rhythmic accompaniment, including some chords and rests. The key signature remains three flats.

Ко яш, ко яш, ко яш ка ем, нур ла рың да

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line in a treble clef with the lyrics 'Ко яш, ко яш, ко яш ка ем, нур ла рың да' written below it. The middle and bottom staves are piano accompaniment in a grand staff. The piano part continues with a rhythmic accompaniment. The key signature changes to two flats (B-flat, E-flat) in the second measure of this system.

тир бә лим. Әй дә ле, кер ку е ны ма, си не дә бер

1. ир кә лим. 2. // ир кә лим. А...

Кояш, кояш, кояшым,
Бигрәк иртә торасың.
Алтынсу нурларың белән
Иркәләп уятасың.

Кояш, кояш, кояшым,
Бигрәк иртә торасың.
Алтынсу нурларың белән
Иркәләп уятасың.

Кояш, кояш, кояшкаем,
Нурларыңда тирбәлим.
Әйдәле, кер куеныма,
Сине дә бер иркәлим.

Кояш, кояш, кояшым,
Бик иртә уянасың.
Салават күпере аша
Яңгырга елмаясың.

Кояш, кояш, кояшкаем,
Нурларыңда тирбәлим.
Әйдәле, кер куеныма,
Сине дә бер иркәлим.

Уйныйм жыл белән

Марс Кәшипов кәе

Allegretto

The first system of the score shows the piano introduction. The right hand plays a melody of eighth notes with a dotted quarter note, while the left hand provides a simple bass line. The tempo is marked 'Allegretto'.

The second system continues the piano accompaniment. It features a melodic line in the right hand with dynamic markings 'л.р.' (piano) and 'p.' (piano). The left hand continues with a bass line.

The first vocal line consists of a single staff with a melody of eighth notes.

Кө не бу е уй на дым мин, кө не бу е

The piano accompaniment for the first vocal phrase, featuring a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand.

The second vocal line consists of a single staff with a melody of eighth notes.

уй на дым мин, кем бе лән ди сез ме?

Жил бе лән.

The piano accompaniment for the second vocal phrase, ending with a triplet in the right hand. The left hand continues with a bass line.

У сал лы гын жи нә тор ган, у сал лы гын жи нә тор ган я ше рен кө чен, се рен шул

мин бе ләм. Тау шу ган да, арт тан э теп, ча нам

ны жи не ләй тө. Тау мен гән дө, кар шы ки леп, тау мен гән дө,

кар шы ки леп бит тән че ме теп ки тө.

2.
Ба ла чак и ле нең як ты, ба ла чак и

ле нең як ты йол ды зы бу лык ө ле.

Көне буге уйнадым мин,
 Кем белән дисезме?
 Жил белән.
 Усаллыгын жиңә торган
 Яшерен көчен,
 серен шул мин беләм.

Тау шуганда, арттан этеп,
Чанамны жиңеләйтә.
Тау менгәндә, каршы килеп,
Биттән чеметеп китә.

Әйдә уйныйк, әйдә уйныйк,
Гомер буге гел дус булуйк.
Гомер буге гел дус булуйк,
Дус булуйк.

Күңелле жылы яңгырым,
Кояшым һәм шаян жилем —
Тормыш юлларымда
юлдашларым.

Әйдә, дуслар,
кулларны тотышып,
Бергәләп жырлыйк әле.
Балачак иленең якты
Йолдызы булуйк әле.

Кызлар таган атына

Фортепиано өчен

Марс Кәшипов көе

Tempo di valse

The piano introduction is written in 3/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It consists of two staves. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The vocal line and piano accompaniment are shown. The vocal line is on a single staff with lyrics in Tatar. The piano accompaniment is on two staves. The lyrics are: Дил бе гә не та ган. The music continues with piano accompaniment for the rest of the phrase.

и теп э леп кап ка ар ты на, чы рык -чы

рык кө ле шә, чы рык -чы рык кө ле шә, кыз лар та ган а ты

на. Чы рык -чы рык кө ле шә, чы рык -чы рык кө ле шә,

кыз лар та ган а ты на. //а ты

Дилбегәне таган итеп
 Элеп капка артына,
 Чырык-чырык көлешә,
 Чырык-чырык көлешә,
 Кызлар таган атына.

Кызларның күңелләрендә
 Нинди сер ята икән?
 Жилферди тасмалар,
 Жилферди тасмалар,
 Жилләргә дәшә микән?

Әйтерсең лә очар кошлар
 Дилбегә канатында.
 Чырык-чырык көлешә,
 Чырык-чырык көлешә,
 Кызлар таган атына.

Мәктәп сүкмагы

Марс Кәшипов көе

♩ Allegretto

Ми нем ал да бер из ге юл — мөк төң кө илт кән сук

мак. Үс мер чак хы ял ла ры ма

ка нат лар өс тө гөн чак. Ак тас ма лы дус

тың бе лән сау бул ла шыр чак жит кән.

Юл лар у рап ка бат кил сәм, кар шы а лыр сың ми кән?

Юл лар у рап ка бат кил сәм,

1. кар шы а лыр сың ми кән? 2. §

Минем алда бер изге юл —
 Мәктәпкә илткән сукмак.
 Үсмерчак хыялларыма
 Канатлар өстәгән чак.

К у ш ы м т а :

Ак тасмалы дустың белән
 Сабуллашыр чак җиткән.
 Юллар урап кабат килсәм,
 Каршы алырсың микән?

Минем алда киләчәкнең
 Ачылмаган мең сере.
 Ул серләрне йолдызларым
 Әйтеп бирерләр әле.

К у ш ы м т а .

Мәктәпкә илткән сукмагым,
 Юлдашың итче мине.
 Үсмер чагым хатирәсе
 Итеп саклармын сине.

К у ш ы м т а .

Әнием — күз нұрым

Марс Кәшипов көе

Moderato

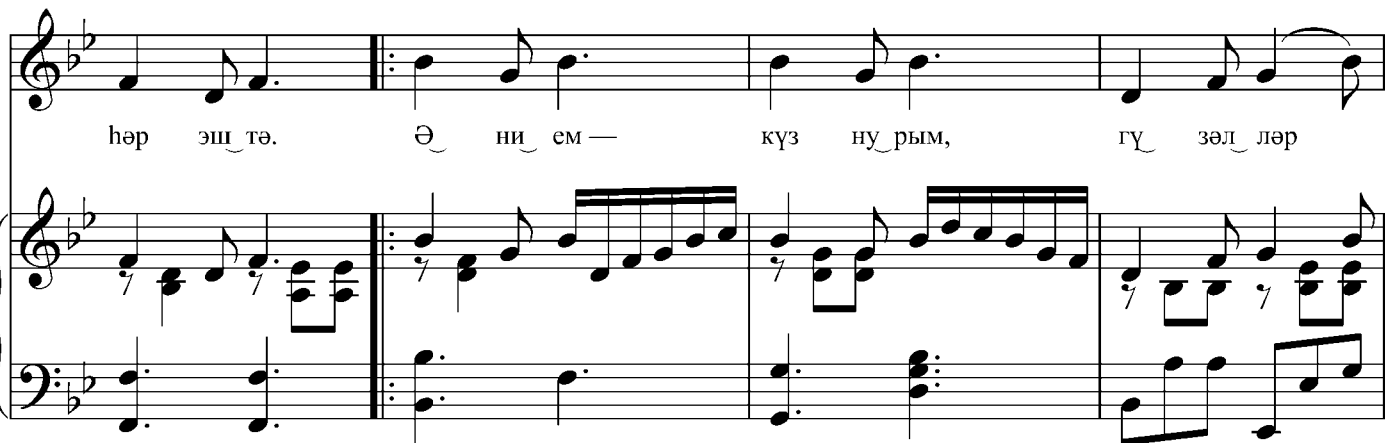
Piano introduction in 6/8 time, featuring a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand.

Ә ни ем — күз ну рым, әй тер сен

фә реш тө. Йө зең дә нур бал кый, ос та син

һәр эш тө. Ә ни ем — күз ну рым, гү зәл ләр

гү зә ле. Ба ры син бул ган га, дөнь я лар бик ямь ле.

Ба ры син бул ган га,

дөнь я лар бик ямь ле.

Әнием — күз нурым,
 Әйтерсең фәрештә.
 Йөзеңдә нур балкый,
 Оста син һәр әштә.

Әнием — күз нурым,
 Гүзәлләр гүзәле.
 Бары син булганга,
 Дөньялар бик ямьле.

Әнием — күз нурым,
 Син минем алтыным.
 Син минем бәхеткә
 Нур булып балкыдың.

Дуслык жыры

Айдар Әхмәтшин көө

Moderato

Кайларда яшәсә, торса да, бер уйда, теләктә балалар.

Бәхәткә юл ярып дусларча, салават күпере салалар.

Әйдәгез, бергәләп куллардан тотышык. Жир шары — уртак йорт, шул йортта дус яшик. Бу жирдә һәркемнең бәхәткә хакы бар. Ятимлек күрмәсен дөньяда балалар.

Кайларда яшәсә, торса да,
Бер уйда, теләктә балалар.
Бәхәткә юл ярып дусларча,
Салават күпере салалар.

К у ш ы м т а :
Әйдәгез, бергәләп
Куллардан тотышык.
Жир шары — уртак йорт,
Шул йортта дус яшик.
Бу жирдә һәркемнең
Бәхәткә хакы бар.
Ятимлек күрмәсен
Дөньяда балалар.

Сабыйлар күңелендә һәрвакыт
 Очрашу, бәйрәмнәр еш булсын.
 Һәр илдә, һәр җирдә балалар
 Бәхеттән, шатлыктан елмайсын.

К у ш ы м т а :
 Әйдәгез, бергәләп
 Куллардан тотышыыйк.
 Жҗир шары — уртак йорт,
 Шул йортта дус яшик.
 Бу жҗирдә һәркемнең
 Бәхеткә хақы бар.
 Ятимлек күрмәсен
 Дөньяда балалар.

Таеплеме чичән малае?

Алсу Салихова көе

Moderato

Нм Em Нм G

Ту ган жи рем — гү зөл чөч кө и ле, го рур а нын хәт

A D Н7 Em Нм

та тау ла ры. Ә мин шу шы жи рем, хал кым ө

G Em Cm7 Fm7 Em Нм

чен кө рә шү че чи чән ма ла е. Бә гыр ь лә ре өз(е) леп, өн

Em A G A D

кәй лә рем ко чып е лый го рур кы я лар ны.

B7 Em Нм6 C#m F#

Ту ган жи рен сөй гән ө чен, ту ган и лен сөй гән ө чен

ба лаң нар ның жый ган и дең ал ла рын. Уй ла дың
мы ба лаң нар ның ис тө лек кө кал га нын?

Син утырткан баланнарның
Бик татлы җимешләре.
Тәрәзә аша караса,
Ямьләнә өй эчләре.

Песнәкләр дә килеп куна,
Қызыгалар баланга.
Шул баланнар алсулыгы
Күчте хәзер балаңа.

К у ш ы м т а :
И әбием, баланнарның
Жыйган идең алларын.
Уйладыңмы баланнарның
Истәлеккә калганын?

К у ш ы м т а :
И әбием, баланнарның
Жыйган идең алларын.
Уйладыңмы баланнарның
Истәлеккә калганын?

Сою хисе

Ганс Сәйфуллин көе

Andante

Мә хәб бәт нең төү ге я зы, бә ре ләр дә чәч кө и се.

Кыз ба ла ны тет рән дер де яз ки тер гән сө ю хи се.

Та би гать тө ямь ле яз лар, төү ге сө ю, тат лы хис ләр. Син, мә хәб бәт,

го мер ле бул, га шыйк пар лар син сез нищ ләр?!

Мәхәббәтнең тәүге язы,
Бөреләрдә чәчкә исе.
Кыз баланы тетрәндерде
Яз китергән сөю хисе.

К у ш ы м т а :

Табигатьтә ямьле язлар,
Тәүге сөю, татлы хисләр.
Син, мәхәббәт, гомерле бул,
Гашыйк парлар
синсез нишләр?!

Чык тамчысы атылды да
Кызның учларына тамды.
Бер тамчы чык кайнар хистән
Учымда ут булып янды.

К у ш ы м т а .

Рәхмәт сезгә, мәрхәмәтле
Сөю алып килгән язлар.
Учларында учак яккан
Кыз баланы кем соң аңлар?!

К у ш ы м т а .

Толмәрне елатмагыз!

Илһам Байтирәк көе

Andante assai

The first system of the musical score is in 3/4 time, marked *f*. It features a piano accompaniment with a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The melody consists of eighth and quarter notes, with some chords. The bass line is primarily quarter notes.

The second system continues the piano accompaniment. It includes a change in time signature from 3/4 to 4/4 and back to 3/4. The melody in the right hand continues with eighth and quarter notes. The bass line remains mostly quarter notes. A *mp* dynamic marking is present in the right hand.

The third system shows the vocal line in the right hand, starting with a *mf* dynamic marking. The lyrics are: "Күр гә не гез бар мы сез нең чә чәк ләр". The piano accompaniment continues in the left hand. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

у ян га нын? Гө наһ сыз са бый ба ла дай ко яш ка ел

Soprano
май га нын? Гөл ләр е лый да ел ма я, өз мө гез че а лар

alto mf

Гөл ләр е лый да, өз мө гез че а лар

ны! Жы лы га, наз га су са ган гөл ләр дә ба ла жа

ны! Жы лы га су са ган гөл ләр дә ба ла жа

ны... Гөл ләр е лый да ел ма я, өз мө гез
 Гөл ләр е лый да ел ма я, өз мө гез

че а лар ны! Жы лы га, наз га су са ган гөл ләр дә
 че а лар ны! Наз га, жы лы га су са ган гөл ләр дә

1. ба ла жа ны...
 ба ла жа ны...

2. ны... Гөл ләр е лый да ел ма
 ны... Гөл ләр е лый да ел ма

p

я, өз мө гез че а лар ны! Жы лы га, наз

я, өз мө гез че а лар ны! Наз

га су са ган гөл лөр дә ба ла жа

га, жы лы га су са ган гөл лөр дә ба ла жа

ны, гөл лөр дә ба ла жа ны...

ны, гөл лөр дә ба ла жа ны...

Күргөнегез бармы сезнең
Чөчөклөр уянганын?
Гөнаһсыз сабий баладай
Кояшка елмайганын?

К у ш ы м т а :

Гөллөр елый да елмая,
Өзмөгезче аларны!
Жылыга, назга сусаган
Гөллөрдө бала жаны...

Күргөнегез бармы сезнең
Елаганын гөллөрнең?
Өзелгән сабак очында
Энжедэй күз яшьлөрөн?

К у ш ы м т а .

Эчтәлек

Моңлы бала күңеле... <i>Әхмәт Рәшит</i>	3
Кар суы. <i>Илдус Якупов</i> көе	5
Юкә алкалары. <i>Илдус Якупов</i> көе	6
Болыт. <i>Илдус Якупов</i> көе	8
Тал песие. <i>Илдус Якупов</i> көе	11
Чулпы жыры. <i>Ислам Сафин</i> көе	14
Таң йолдызы. <i>Ислам Сафин</i> көе	16
Чигүле читекләрем. <i>Ислам Сафин</i> көе	19
Изге сүз. <i>Ислам Сафин</i> көе	22
Соңгы кыңгырау. <i>Ислам Сафин</i> көе	25
Татар китабы. <i>Илфат Дәүләтшин</i> көе	28
Балачакта калам. <i>Наил Гарипов</i> көе	31
Күңелне ачыйк әле. <i>Тәлгат Вәлиев</i> көе	34
Бабам истәлеге. <i>Тәлгат Вәлиев</i> көе	36
Үсәсем килә минем. <i>Мәсгут Имашев</i> көе	38
Кояшым. <i>Марс Кәшипов</i> көе	40
Уйным жыл белән. <i>Марс Кәшипов</i> көе	44
Кызлар таган атына. <i>Марс Кәшипов</i> көе	47
Мәктәп сукмагы. <i>Марс Кәшипов</i> көе	49
Әнием – күз нурым. <i>Марс Кәшипов</i> көе ...	52
Дуслык жыры. <i>Айдар Әхмәтшин</i> көе	54
Гаеплеме чичән малае? <i>Алсу Салихова</i> көе	55
Әбием баланнары. <i>Альбина Сафина</i> көе	56
Сөю хисе. <i>Ганс Сәйфуллин</i> көе	57
Гөлләрне елатмагыз! <i>Илһам Байтирәк</i> көе	58

Нотное издание

Амирханова Лиана Расимовна

Звон чыны

Детские песни

(на татарском языке)

Музыкаль мөхәррире *И.И.Байтирәк*

Мөхәррире *В.Р.Камалиева*

Бизәләш мөхәррире *Р.Г.Шәмсетдинов*

Рәссамы *И.И.Әжемөв*

Техник мөхәррире һәм компьютерда биткә салучы *А.С.Газизжанова*

Корректоры *Г.Г.Гарифуллина*

Нәшриятка 04184 нче номерлы лицензия 2001 елның 6 мартында бирелгән
Оригинал-макеттан басарга кул куелды 7.05.2004. Форматы 60×90¹/₈. Офсет кәгазе.
«Школьная» гарнитурасы. Офсет басма. Басма табагы 8,0. Шартлы буяу-оттиск 9,0.
Нәшер-хисап табагы 7,46. Тиражы 1000 экз. Заказ Э-348.

Татарстан китап нәшрияты. 420111. Казан, Бауман ур., 19.
Татарское книжное издательство. 420111. Казань, ул.Баумана, 19.

<http://tatkniga.ru>
e-mail: tki@tatkniga.ru

Оригинал-макет Jahat™ программалар пакеты ярдәмендә эзерләнде.
Оригинал-макет подготовлен с помощью пакета программ Jahat™.

«Идел-Пресс» нәшрият-полиграфия комплексы дәүләт унитар предприятиесе.
420066. Казан, Декабристлар ур., 2.